

מסורת הש"ס אין בין המודר פרק רביעי נדרים ר"ן לטו עין משפט נר מצווה

לב א מיר פיו מהל'
נדריס ח' ל' פתג
לאין רבס פתשי' יד יד'
רכל ספק ד' :

אי שנכסי מבקר אסורין על החולה אפילו יושב נמי. דעומד מאי
טעמא שריח ליה משום דמבקר מלוא דנפשיה עבד וזכי דחולה
מתהני ממילא שרי ויזין שכן אפילו יושב נמי אית לך למישרי מהאי
טעמא: ואי שנכסי חולה אסורין על המבקר אפילו עומד לא.
שרי נהנה דנרשית הרגל ומשום מלוא

במאי עסקינן. נכנס לבקר: אפילו יושב נמי. יהא מותר שהרי נכסי
חולה אין אסורין על המבקר ומותר ליהנות משלו: אי שנכסי כו'.
ולכחי אינו יושב בישיבה שלא יהנה משלו: אפי' עומד (ז). לא. להנאה
הוא לו שנהנה: ובמקום שנוטלין שכן על הישיבה לבקר
את החולה יושב עמו לזנות ומשכירין

(א) [גלה חומר:] (ב) מלן
ש"ך לנל סוף הבמה.
(ג) [גיוס י"ג.] (ד) [כ"ג]
ש"ך לעמוד הקודם.
(ה) [מלן חר לרש
העמוד.] (ו) [דף מ"ג].
(ז) [דף מ"א].

תוספות

א"ר עיבור. דקא
מתניו מריתק
הרגל: במקום שנוטלין
אפורי לבקר נכנס אל
בעמדה דלין נוטלין שכן
עליה מותר נכנס ממנו
קצת: על העמידה א"ר
בע' הש"ס. כיון דמלוא
הוא ויש לו לשנות נכנס.
על הישיבה בעי למשקל
ואסור לעשות לו נכנס:
ד"א ארייהו ביהויתא
ללומר היינו טעמה דעומד
ואפי' דלדריה מן נכנס.
ל"ה היה דמלא לבקר
עלו בינו לבל לא פתן
חיובי: לבקר: א"ר
בעמידה. והלכך הישיבה
לא חי' תיחא שמשך
למבקר ליהוי בעמדה:
היה בנו שואלי בשוק.
לבקר ליכנס נכניו ויזין
סדריו וס' דנרשית:
מחפרת ס' דמתיב:
בש"מ אע"א נ"א
דש"י לבקר הוא ולגנו
אפור ותיחא דגנו דגריה
אלא למיחא כ' היכי
דלאפו ש"י בעמדה
ה"י בנו מותר בעמדה:
א"ר. דכ"ר [דמתיב]
במקום מבקר אפור
וצריחא שפלותא פטר הוי
ליה לשטט התנא הגרייתא
בענין דמתנין:

לית ליה לאתקשורא: דאפי'
במקום שנוטלין שכן על הישיבה וכו'.
י"ל דה"פ דליכא דוכתי שהמירו על
עלמין שלא ליטול שכן אפי' משייבה
אע"פ שהוא מותר משום דמלוא ניקור
די לה בעמדה ואפי' כדי שלא יבאו
ליטול שכן על העמידה החמירו על
עלמין שלא ליטול שכן אף על הישיבה
ובחלתו מקומות בין עומד בין יושב
ש"י דשייבה נמי לדידהו מלוא אלא
אפי' במקום שאין מתמירין על עממין
אפי' על העמידה לא שרי להו למשקל
ומש"ה פסיק תנא ותני נכנס לבקר
עומד ככולהו דוכתי דמלוא קעבד
ואידך ממילא מתהני אכל לא יושב
ככולהו דוכתי דמקום שאין מתמירין על
עממין בישיבה ליכא מלוא ונמצא חולה
חיובי בשכרו וכשאינו נוטל ממנו כלום
נמצא מהנינו: ואי בעינן אימא כדאמר
ר' שמעון בן אלקיטוס. לקמן דפסקין
(דף מ"ג.). וה"ל דיעא דמתמירין ככולהו
דוכתי אימייה ואפילו במקום שאין
נוטלין שכן לא על העמידה ולא על
הישיבה ועבי דבההוא דוכתא מדינא
בין עומד בין יושב שרי אפי' הכי גורנין
שמתא ישיבה יומר מעדי האורכך
וככי האי גוונא ככולהו דוכתי לית

מבאי עסקינן אי בשנכסי מבקר אסורין על
חולה אפילו יושב נמי אי בשנכסי חולה
אסורין על המבקר אפי' עומד נמי לא אמר
שמואל "לעולם בשנכסי מבקר אסורין על
החולה ובמקום שנוטלין שכן על הישיבה
ואין נוטלין שכן על העמידה מאי פסקא הא
קא משמע לן דאף במקום שנוטלין שכן על
הישיבה בעי למשקל על העמידה לא בעי
למשקל ואיבעית אימא (א) כדרבי שמעון בן
אלקיטוס גזירה שמתא ישיבה בעמדה הכא נמי
גזירה שמתא ישיבה עולא אמר לעולם
בשנכסי חולה אסורין על המבקר וכגון דלא
אדריה מן חיוביה אי הכי אפילו יושב נמי הא
אפשר בעמידה מיתבי חלה הוא וכנס
לבקר חלה בנו שואלו בשוק בשלמא לעולא
דאמר בשנכסי חולה אסורין על המבקר
וכגון דלא אדריה מן חיוביה שפיר אלא
לשמואל דאמר בשנכסי מבקר אסורין על
החולה מאי שנא הוא ומאי שנא בנו אמר
לך מתניתין בשנכסי מבקר אסורין על
החולה ברייתא בשנכסי חולה אסורין על
המבקר מאי פסקא אמר רבא (ב) (אמר) שמואל
מתניתין

הגהות הב"ח
(א) נ"ב מדין שמעון
ס' אליקים. ד"ב סוף
דף מ"ג ע"ב: (ב) ר"ש
דיה אפילו עומד נמי
ל"ה: (ג) ד"ה ואין נוטלין
שכן על העמידה וכו'
שם המבקר מותר היה
שכרו ומתנו: (ד) ד"ה
על העמידה וכו' דך
הוא המבקר ככל מקום:
(ה) ד"ה ואימא אימא
ה"ל ע"ם ד"ה גזירה וכו'
הנא נמי גזירה שמתא ישיבה
וכי אכל למלך שרייה תמן
אפי' דקא אכל האב האב
ללא סל לא שחיה תמן
וקא' לא מצאמי ויתר
מזה הלשון וזהו לשון
אמר דלמחורא ל"ה
ועינת משום די תימנ
אמר ליה מ"ק: (ו) ד"ה
אפי' עומד נמי דהא:
(ז) ד"ה מל' פסקא וכו' על
העמידה הס' ודל"ה מ"ה
וא"ב א"ר היינו טעמה וכו'
נ"ב שביעת הס' ודל"ה אפי'
מ"ה גזירה שמתא ישיבה
המר כאן שרי עומד
ויכול מתנין: (ח) א"ר
דל"ה הם לא גורנין
בעמדה אלא משום
שרי עומד ואוכל
אכל הכל דלא מטיח:
(ט) ד"ה לעולם כנכסי
חולה אסורין על המבקר
ולכחי אינו יושב בישיבה
עמו נוטלין שכן על
על העמידה נתקח: (י) ד"ה
הא אפשר בעמדה מבקר
בעמדה דהוא לא דל"ה
שואל נוטלין שכן על
העמידה אכל הישיבה
אגריה הס' ד"ה וכו'
חלה נ"ב של מדר וכו'
נ"ב הס' ודל"ה מ"ה
שפיר. היינו:

פירוש הרא"ש

א"ר יושב נמי. דהנאה
נכר לא משפיה הנה
לאוסרין על החולה מלוא
קא עבד ואין החולה נהנה
דנרשית הרגל אף על פי
שלא נכנס להלמה אל
לאורך החולה ואין הנאה
דרישא שלו שפיר דבר
חיתה הוא לאסור דרישא
ו': ובמקום שנוטלין שכן
על הישיבה. והוא עומד
בתנא ומלן ל' הס' ומהני:
על העמידה וכו' הנאה
א"ר בע' הש"ס. כיון דמלוא
מתנה מלוא ניקור ועל
(י"ד) הישיבה הוא דכתיב
למשקל כי טעם שכן עומד
ובטול מלחמתו: איבעית
אימא גזירה שמתא ישיבה
בשיבה. ובשנכסי מבקר
אסורין על החולה ואין
נוטלין שכן לא על הישיבה
ולא על העמידה ולא
ישיבה בישיבה אלא הנה
מרוצה לחולה ופיר' לן
שכן לני ששיחה אלל' כל
ק' בשנכסי חולה אסורין
על המבקר וז"ל ארייהו
בחיוביה. ולא היה דבמת
שלא יהיה ממת דברי
שחיות חולה י' דרשי
ביקור חולה י' החולה
נהנה מכל אדם המבקר
אכל שאר חי נפש כגון
אמילה ועמיה אנו יכל
לקבל ממנו: היינו דשאני
בין הוא לבנו. דמתני' נ"ב
אלריה: א"ר הוא וי"ש

למה לעבד הכי בלא אגרא אכל בעמדה לא גורנין שמתא ישיבה דכיון
שאתה מזריכו לעמוד איך ליה היכרא משא"כ בהיכא דר"ש בן אלקיטוס
כמו שפרש עלה דהיהא כס"ד: עולא אמר לעולם כנכסי חולה
אסורין על המבקר. וכו' א"ר אפי' עומד למסר משום דלא אפילו
מן חיוביה לומר דמסמחא חולה כ' דלריה למבקר לא דלריה כנכסי חולה
דלריה ליה כ' הכא שהחולה נהנה ממנו בביקורו. ויכיל נכסי דרבי
וכגון דלא דלריה מן חיוביה ולהך נכסח נמי לאו דבעי דלמח' הכי בפירוש
אלא דקמחא דמילמיה הכי אימא והכי מוכחא חך מייבדי דמייבדי
בסמוך: מייבדי מל' הוא נכנס לבקר כו'. היינו דשני בין הוא
לגנו דחלה הוא נכנס לבקר משום דמסמחא מן חיוביה לא דלריה
ומלה בנו שואלו בשוק אכל אינו מותר ליכנס לבימו דאפשר דאפילו מן
חיוביה דלריה דלריה. והא מוכחא דכי אמרינן מן חיוביה לא דלריה
אלא דקמחא הוא דלמח' הכי אף על גב דלא פריש דל' בעינן דפריש דלמח'
קשיא לעולא מ"ש הוא ומ"ש בנו אי פריש בנכסי שרי וז"ל לא
פריש בנכסייהו אסור אלל ודאי כנכסח עסקינן וסתם הוי כמפרש
לגבי דריה אכל לא לגבי דכריה: אלל לשמואל דאמר בשנכסי
מבקר אסורין על החולה מ"ש הוא ומ"ש בנו. לומר דלדלריה בנו
שרי טפי שאינו מותר ממנו ואי מותר נמי מנגו מ"ש הוא ומ"ש בנו
בחיוביה איך לן למימר נכנס לבקר עומד: אמר לך. שמואל אין
ודאי דכרייתא מתוקמחא בשנכסי חולה אסורין על המבקר דמודינא
דטעמא דידך דמסמחא מחיוביה לא דלריה ואמינא נמי טפי מייבדי
דאפילו מייבדי לא דלריה ומשום הכי לא מצינא לאוקומי מתניתין
כדמוקמתי לה דהיינו כנכסי חולה אסורין על המבקר דל"ה אפי' יושב
נמי שרי דשייבה נמי דמבקר חיוביה דחולה הוא ולא דלריה:
ולענין הלכה קיימא לן כשמואל דכיון דנכסח מילמיה ואמר
דמתני' דיקא ליה הכי הלכתי כוותיה הלכך בשנכסי חולה אסורין
על

עשה עמו ואינו זק אינה הנאה למודר אם זה מפרנסו עבדיו: לפטורא
עבדא. דטעוריה לשחיטה ועמאה לעבד כוככס: המודר הנאה
מחזירו נכנס לבקר עומד אכל לא יושב. כדמפרש לקמן: (א) אפילו
יושב נמי. להוי דהא מבקר מותר כנכסי חולה: אפילו עומד (ו).
דהא אסור דנרשית הרגל: לעולם בשנכסי מבקר אסורין על החולה.
ומשום הכי עומד אכל לא יושב כדמפרש בגמרא: במקום שנוטלין
שכן על הישיבה. דהיושב לפי החולה משתכר פורחא משום דקעבד
ליה לוותא בעלמא והלכך בישיבה אסור משום דקא מתי ליה הוא
אגרא דנטיב ל'אניש אחרינה דייבי קמיה: אכל בעמידה דמותר.
משום דלא קמתי ליה ולא מידי דהא לא עבד למיחב אגרא אעמידה:
מאי פסקא. הא קמ"ל אע"ג דאיכא דוכתא שנוטלין שכן על הישיבה
נוטלין אכל לא על העמידה (ז). והיינו טעמא דבעמידה מותר אכל לא
בישיבה כדאמר ר"ש בן אלקיטוס בשליחי פירקין (ז) נ"ב שביעות: (ח) (ס'פיר'
כאן) שרי עומד ואוכל. גזירה שמתא ישיבה בישיבה מרוצה והוי
הנאה חולה. וא"ת נגזור בעמידה כ' היכי דגורנין הם בעמידה הא
לא קשה דלויי הם (ט) גזרי' בעמידה אכל דלא מטיח ליה הנאה
בעמידה ליכא למיגזר שמתא ירבה בעמידה אכל לא בישיבה שז"ל
למה ליכא גזירה שמתא ישיבה בישיבה: לעולם בשנכסי חולה אסורין
על המבקר. (ט) וכשאין נוטלין שכן על העמידה ולהכי מותר בעמידה
דלא חלה מן חיוביה נדר כדאמר לקמן (י) כל המבקר את החולה גורס
לא שחיה והכי מותר: הא אפשר בעמידה. מבקר בעמידה דמחא
לא דלריה (י) אכל בישיבה דלריה: חלה הוא. המדיד מותר לבקר:
חלה בנו. (י) מבקר שואלו בשוק על עסקי בנו: היינו דשני בין הוא
לכנו. דלויי כשהוא הוא מותר ליכנס לשם דהא לא דלריה מן
חיוביה אכל כשהוא בנו אינו נכנס לבקר דהא ליכא חיובא דמדיד:
אלל לשמואל דאמר כו' מאי שנא הוא. דמותר ומ"ש בנו דאסור הא
בעמידה ליכא הנאה כלל אלל אלא דאמר כנכסי חולה אסורין על המבקר
מיירי וכדעולא קשיא לשמואל: אמר לך שמואל כו' וברייתא. מודינא
כהא פליגנא עליה דלויי מוקי לה בעומד אכל לא ביושב דהא אפשר בעמידה
וחנה אמינא דכרייתא אפי' יושב שפיר דמי דאמר דלא דלריה מן
חיוביה ל"ש עומד וי"ש יושב ודיקא נמי מדקמתי קמחא חלה הוא נכנס לבקר אפי' יושב: מאי פסקא. דמתני' בשנכסי מבקר אסורין על החולה:
מתניתין

נ"ב. למה לא יקרט משום הא מלוא קעבד וגם אין האלא אטורה על החולה: מאי פסקא. דכך הברייתא לשטט בענין זה והמשנה בענין זה: